

På Herrens mark

Mona Muusmann er kræftpatient og formand for Patient- og Pårørenderådet på Vejle Sygehus. Niels Christian Hvidt er professor og forsker blandt andet i sammenhængen mellem tro, åndelighed, omsorg og psykisk og fysisk helbred. Mona Muusmann tog over og besøgte ham i Odense, og det blev til en levende samtale om engle, sundhedsprofessionelle, den vigtige omsorg og at finde mening.

Jeg har den tilgang til det hele, at jeg skal holde min kræft i ro. Det skal min krop og min psyke og min sjæl, og alle tre skal fungere godt, ellers går det ikke. Der skal være en balance. Jeg skal have et godt liv med god livskvalitet, og det arbejder jeg meget hårdt på”.

Mona Muusmann Petersen har haft kræft tre gange. Først brystkræft to gange og nu kræft i bughulen, som hun stadig lider af, men som er i ro. Og det er den især - ifølge hende selv - fordi hun har et godt liv fyldt med mening: Hun bruger sine erfaringer til at hjælpe og inspirere andre, hun taler med sin gud, og så har hun en skytsengel, som hun også vender sig til, når det hele bliver tungt. For mange sundhedsprofessionelle lyder de forklaringer som hokuspokus - men forskningen giver hende temmelig meget ret. Det handler om at opleve mening i livet.

- En forsker i Østrig, Tatiana Schnell, har identificeret 120 forskellige kilder til mening, og hun har undersøgt, hvad der betyder mest for flest mennesker, og det er det, man kalder generativitet, altså at skabe noget i verden, gøre en forskel for andre mennesker. Og det er noget af det, der forener flest mennesker fra hele verden på tværs af religion og opfattelser.

Det fortæller Niels Christian Hvidt, professor i eksistentiel og åndelig omsorg ved Syddansk Universitet. Gennem mere end et årti har han og hans hold forsket i sammenhængen mellem tro, åndelig omsorg og helbred, og han nikker genkendende, da Mona Muusmann beskriver, hvor stor betydning det åndelige har for, hvordan hun har det fysisk.

- Vi har rigtig meget forskning efter-

hånden, der viser, at det gør en forskel, hvad man tror på, hvordan man lever sit liv, og hvordan man omgås med sine værdier i forhold til alle mulige ting: livskvalitet, depressionsrisiko og også det fysiske helbred. Det, vi mest har arbejdet med, er, hvad tro og håb og spiritualitet kan gøre, når man har det svært. Jeg har altid oplevet, at lægerne sagde ”Ok, hvis det er vigtigt for patienterne, så skal det også være vigtigt for os.” Vi vidste bare ikke, hvad der er vigtigt, og det er derfor, vi har fået den her forskning. Ikke for at bevise, om der findes en himmel, eller om der findes engle, men vi har nu en bedre evidensbaseret viden om, hvilke eksistentielle og åndelige behov danske patienter har, og hvordan vi bedst møder dem. Og vi har evidens for, at det kan gøre en stor forskel at have et håb og en tro, når man står i en sygdomskrise.

Og den bold samler Mona Muusmann straks op.

- Jeg er medlem af folkekirken og kunne ikke drømme om at melde mig ud, for jeg skal have noget hjælp, én at snakke med og skælde ud på en gang imellem. Men det er faktisk overgået til at være engle i stedet for. Jeg har ellers altid været meget skeptisk over for alt muligt af den slags, men da jeg fik kræft anden gang, var jeg hos en kinesolog, og hun fandt altså ud af, at jeg har en skytsengel. Og der kunne jeg mærke sådan en varm fornemmelse i min mave - hold da op, jeg har en skytsengel, som passer på mig. Og dér startede det egentlig.

Psykisk omsorg

Efter den anden omgang brystkræft var Mona Muusmann rask i mange år, men en kontrol i 2013 viste pludselig noget: Kræft

Åh, der er brug for nogen, der åbner en svær dør.

De sundhedsprofessionelle - hvordan får vi dem til det?

Mona Muusmann, kræftpatient, formand for Patient- og Pårørenderådet på Vejle Sygehus

i bughulen. Hun blev sendt til operation på et større sygehus, blev åbnet og lukket igen og sendt til sit hjemsygehus med beskeden: ”Der er ikke mere, vi kan gøre for dig. Det bedste er at give dig noget livsforlængende kemo.” På hjemsygehuset blev Mona Muusmann efterladt på en to-personers-stue.

- Det var ingen, der tog sig af mig. Og jeg var lige kommet ind med den der besked. Og der lå jeg i fire-fem timer, og da jeg havde grædt i flere timer, tog jeg fat i en sygeplejerske og blev flyttet til enestue, og det var også bedre, at jeg var selv, men det var stadig ikke godt, for der kom stadig ingen og snakkede med mig.

- Da jeg så skulle hjem, kom der en sygeplejerske over til mig og sagde ”Ja, nu skal du jo hjem, men vi har jo slet ikke fået snakket”. Og den sidder simpelthen som en stor et eller andet i mit hoved, for

Patienten og forskeren er enige om, at omsorgen er et område, sygehusene bør blive målt på.

Har du lyst til at høre hele samtalen mellem Mona Muusmann og Niels Christian Hvidt, kan du gøre det på Sygehus Lillebælts podcast-kanal på www.radiorose.dk

hvem søren skulle have åbnet den diskussion? Når jeg kom ind med den besked, og jeg var helt fra den! Og dér tænker jeg: Ååh, der er brug for nogen, der åbner en svær dør. De sundhedsprofessionelle - hvordan får vi dem til det?

Hendes beretning vækker genklang hos professor Niels Christian Hvidt, for åndelig og psykologisk omsorg og velbefindende er et andet fokusområdet for Forskningsenheden for Almen Praksis, hvor Hvidt hører til.

- Jeg har næsegrus respekt for den indsats og omsorg, så mange sundhedsprofessionelle yder i rammerne af deres ofte meget travle hverdag, for der er mange barrierer, især for den åndelige og eksistentielle del af omsorgen, siger han.

- De største barrierer hos sundhedsprofessionelle er, at man ikke rigtigt er uddannet til det, føler man, og man har

ikke evidens for, hvad der er rigtigt og forkert. Vi har lavet forskning for at finde ud af, hvad lægerne tænker om det her. Og det viser sig, at de jo er lige så meget på Herrens mark, for nu at bruge det udtryk, som mange patienter er.

At måle omsorg

Forskningsenheden har de sidste ti år bedrevet grundforskning i, hvilke eksistentielle behov danske patienter har, når de bliver syge, og nu er man i gang med at omsætte den viden til noget, der har betydning for patienterne i form af efteruddannelse for de sundhedsprofessionelle, kurser der består af viden om patienternes behov, træning i form af rollespil og endelig selvrefleksion.

- På det individuelle plan er der rigtig mange læger og sygeplejersker, der virkelig ønsker at gøre en forskel, men man

bør have en systemisk tilgang, hvor man følger op på, hvordan patienterne har oplevet omsorgen. Vi har målestok på overlevelse, på effektivitet af en given behandling, på økonomisk styring, alt muligt, men ikke på omsorg. Og før man får det, tror jeg ikke, det kommer til at rykke rigtigt. Det skal ind sammen med alle de andre ting, man bliver målt på. Der er endda forskning, der tyder på, at man kan spare penge, hvis man bliver bedre til at drage omsorg. Så når nogen siger, at "det har vi ikke tid eller råd til", så vil jeg påstå: Vi har ikke råd til at lade være, slutter Niels Christian Hvidt.

- Og nu har jeg et nyt fokusområde til Patient- og Pårørenderådets arbejde: Måling af omsorg!, smiler Mona Muusmann. ✓

